

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Norway
Att: Ragnhild Stokker

POSTADRESSE:
Statkraft Energi AS
Postboks 200 Lilleaker
0216 OSLO

BESØKSADRESSE:
Lilleakerveien 6
0283 OSLO

TLF:
+47 24 06 70 00

FAX:
+47 24 06 70 01

INTERNETT:
www.statkraft.no

E-POST:
post@statkraft.com

DERES REF./DATO:
200700445
13.11.2014

VÅR REF.:
201000431-7

STED/DATO:
Oslo, 31.08.2015

REVISJON AV VILKÅR FOR RØSSÅGAREGULERINGEN. STATKRAFTS KOMMENTARER TIL HØRINGSUTTALELSE

INNLEDNING

Statkraft oversendte 16.12.2013 revisjonsdokument for revisjon av konsesjonsvilkår for Røssågutbyggingen i Hemnes, Hattfjelldal og Grane kommuner til NVE. NVE kunngjorde i brev av 27.02. 2014 høring av revisjonsdokumentet. I det følgende kommenterer Statkraft de innkomne høringsuttalelser.

Høringsinnspillene er hentet på NVEs hjemmesider, hvor de er offentliggjort på sakens egen hjemmeside, under følgende lenke:

<http://www.nve.no/no/Konsesjoner/Konsesjonssaker/Vannkraft/?soknad=4736&stadium=&type=11>

Følgende høringsparter har kommet med innspill i denne høringsrunden:

Hemnes kommune (vedlagt uttalelse fra Røssåga Elveierlag)
Hattfjelldal kommune
Grane kommune
Nordland fylkeskommune
Fylkesmannen i Nordland (+ tilleggsuttalelse)
Miljødirektoratet
Kystverket
Statskog
Vegvesenet

I det følgende vil vi gi et kort sammendrag av de viktigste kommentarene og kravene som følger med høringsinnspillene fra de respektive høringsparter. Deretter vil vi presentere våre kommentarer til høringsinnspillene. Statkraft er av den oppfatning at flere av kravene og kommentarene fra kommunene og øvrige interessenter, er sammenfallende. Vi finner det dermed mest hensiktsmessig å kommentere kravene samlet. Tiltak som er å oppfatte som privatrettslige forhold mellom grunneiere og Statkraft, og/eller av en slik karakter at de vil kunne behandles av rette sektormyndighet med hjemmel i standardvilkår når disse innføres vil i liten grad kommenteres individuelt.

INNKOMNE KOMMENTARER OG KRAV

I det følgende lister vi opp en kort oversikt over de innkomne krav som er kommentert.

Hemnes kommune (vedlagt uttalelse fra Røssåga Elveierlag)

Felles arbeidsgruppe, Hemnes, Hattfjelldal og Grane kommuner:

Arbeidsgruppen gir en utredning om revisjonsdokumentet og forhold de mener er relevante for behandlingen av kommunenes krav fra 2005 og presenterer til slutt en revidert kravliste. Det bemerkes at kravene fra og med nummer 22. er nye krav fremstilt i høringsprosessen.

1. Minstevannføring på minst 1,5 m³/s på strekningen Stormyrbassenget-Sjøforsen.
2. Magasinrestriksjon i Røssvatn. 3.25 meter under HRV innen 15. juli, og jevn vannstand utover sommeren.
3. Spyleflommer nedstrøms Stormyrbassenget
4. Magasinrestriksjon i Stormyrbassenget. Jevn vannstand.
5. Årlig fiskefond på tilsammen kr. 1 mill. med formål fiske, vilt og friluftsliv til Grane, Hattfjelldal og Hemnes kommuner. Fondene må indeksreguleres og skal forvaltes av kommunene selv.
6. Henvising til standardvilkår for videre oppfølging av utsettingspålegg og fiskeundersøkelser samt biotopjusteringer.
7. Detaljplaner for tetting av lekkasjer og terskler som biotopjusterende tiltak i Bleikvasselva.
8. Tiltettelegging for allmennhetens bruk samt varsling på enkelte steder ved større vannstandsendringer.
9. Røssvatn/Tustervatn og Bleikvatn: Båtutsett m.m.. Merking av grunner og tiltettelegging for båtferdsel.
10. Kartlegging av isforhold og vurdering av fysisk sperring.
11. Utredning av isforhold i Sørfjorden.
12. Erosjonsskader i Bleikvatn.
13. Erosjonsskader i Røssåga om vinteren
14. Erosjon ved Fallmo og Ostun (Isgang).
15. Håndtering av myrøyer i Stormyrbassenget fastsettes i konsesjonsvilkår
16. Rydding av strandsone i Røssvatn. Kartlegging og tiltaksplan for rydding av rekved og stubber.
17. Måleterskel Sjøforsbrua. Heve vannspeil. Utrede fordeler og ulemper.
18. Kjøreterskler ved Bygdåsen og Bjuråmoen
19. Opprensning av Svartebukta
20. Begroing i Elsvasselva og Fisklauselva.
21. Næringsfond til kommunene Grane Hattfjelldal og Hemnes
22. Krav om minstevannføring i Røssåga på 30 m³/s. Kapasitet på omløpsventil tilpasset dette.
23. Krav om endring av konsesjonskraftpris.
24. Magasinrestriksjon i Bleikvatnet. Stabil sommervannstand.

Røssåga elveeierlag

1. Forbygginger langs elva. Henviser til utb.avtalen og generelt ønske om utredninger ift. forbygginger.
2. Vannføring i elva. Ønsker minstevannføring på 35m³/s, krav til opp og nedkjøringshastighet, målestasjon med visning av vannføring og flomvarsling.
3. Terskler: revisjon og vedlikehold av terskler i tillegg til spyleflommer.
4. Videoovervåking for bestandskartlegging i Røssåga.
5. Kultivering og oppfølging av laksebestand videreføres. Fokus på resultatmålinger.
6. Skilting og informasjon. Ønsker mer skilting av informasjon langs vassdraget.

Saksfremlegg Kommunestyret/Rådmannens innstilling

Hovedpunkter:

1. Minstevannføring og bygging av terskler. Spesielt mellom Stormyrbassenget og Korgen.
2. Magasinrestriksjon Røsvatn/Tustervatn. Noe uklart, men av hensyn til publikums bruk av vann og nærliggende områder.
3. Fond til erstatning for tapt fiske. (1. mill årlig)

Kommunen viser i tillegg til kravene fra 2005, med visse utdypinger(konklusjoner) og noen nye forhold og krav.

Krav 7.2 (Nytt):

Det kreves en detaljert kartlegging av de tørrlagte delene av elveleiene til Røssåga og Bleikvasselva med sikte på etablering av flere terskler for å forbedre miljøtilstanden.

Krav 20.3 (Nytt):

Erosjonssikring Bjørkåselva

I tillegg kreves det minstevannføring i Røssåga nedstrøms Nedre Røssåga (30m³/s), endret konsesjonskraftpris og magasinrestriksjon i Bleikvatn.

Kommunens vedtak kommenteres ikke. Kravene fremgår av opplistingen over og de øvrige dokumenter.

Hattfjelldal kommune

Hattfjelldal kommune støtter arbeidsgruppas krav og fremhever følgende:

1. Magasinrestriksjon i Røsvatn.
2. Næringsfond til kommunene.
3. Fond til erstatning for tapt fiske
4. Rydding av strandsone i Røsvatn/Tustervatn. Kartlegging og oppfølging.

Grane kommune

Grane kommune tilslutter seg Hemnes kommunes uttalelse og viser til saksfremlegget fra Hemnes kommune hvor de fremhever følgende:

1. Krav 14 og 15 vedr. Isgang som graver mot eiendommene Fallmo og Ostun samt krav om næringsfond til kommunene.

Nordland fylkeskommune

Fylkeskommunen legger vekt på følgende:

1. NVEs standardvilkår innføres.
2. Krav om magasinrestriksjoner, minstevannføring m.m.
3. Tiltak for allmennhetens bruk av vassdraget. Vurdering av isforhold i fjorden
4. Biotoptiltak av hensyn til fisk og vurdering av tiltak i sammenheng med kapasitet på omløpsventil.
5. Hensyn til landskapskvaliteter i vassdraget ved utformingen av manøvreringsreglement
6. Hensynta karakterisering m.m. som følger av vannforskriften
7. Vilkår om kartlegging, registrering utgraving av kulturminner. Sektoravgift.
8. Varslingsrutiner ved tiltak som kan komme i berøring med automatisk fredede kulturminner.

Fylkesmannen i Nordland (+ tilleggsuttalelse)

1. Reindrift: Utrede hvilke konsekvenser utbygginga har hatt for reindriften.
2. Laks og sjøørret: Vilkår tilpasset fiskens behov i Røssåga (Biotoptiltak, Omløpsventil, feilvandring til gammelt utløp i Nedre Røssåga, kjøremønster). Leirelva: «temperaturkjøring» og spyleflom m.m..
3. Innlandsfisk: Oppfølging av prosjekt.
4. Stormyrbassenget, dagens praksis ønskes videreført.
5. Tilleggsuttalelse: Vekt på Stormyrbassenget og evt. magasinrestriksjoner, og kapasitet på omløpsventil i Nye Nedre Røssåga.
6. Isforhold i fjorden.

Miljødirektoratet

1. Vannforskriften: «Den endelige avgjørelsen om miljømål for påvirkede vannforekomster og tiltak som påvirker vannkraftproduksjon må gjøres i vedtaket som skal fastsette reviderte konsesjonsvilkår for Røssåga- og Bjerkareguleringen.»
2. Innføring av standardvilkår og vurdering av inntaksanordning av hensyn til temperatur på driftsvann.

Røssåga:

3. Utredning av minstevannføringsnivå og kapasitetsbehov for omløpsventil.
4. «Rampingkrav»: Krav til vannstand per time snarere enn vannføring per time som måleparameter for opp og nedkjøring, eller såkalt ramping.
5. Tiltak for å hindre laks og sjørøret i å gå opp i utløpet til Nedre Røssåga.

Leirelva:

6. Utrede behov for minstevannføring, og evt. fastsettelse i nye konsesjonsvilkår.
7. Rampingkrav: Vannstandsendingers hastighet skal være under 10cm/t.
8. Miljøbasert vannføring og vurdering av temperaturforhold.

Kystverket

Ingen bemerkninger

Statskog

1. Skogsveier. Oppgradering av veier for å tilfredsstille dagens krav til gårdsdrift og tømmertransport.
2. Stormyrbasseng: Magasinrestriksjon, stabil vannstand.
3. Båttutsett: Utvidet tilrettelegging og kartlegging m.m.. Påpeker også økt båtbruk.
4. Merking av grunner i Røssvatn
5. Kartlegging av erosjonsskader.
6. Kartlegging og vurdering av terskler i Bleikvasselva og Røssåga.
7. Gluggvasselva og Vefsna. Fiskevandring, utsettingspålegg, og biotoptiltak m.m.
8. Fortsatt pålegg om utsettinger i Røssvatn.
9. Elsvatn, Ugelvatn og Stemtjønn. Pålegg om fiskeutsettinger eller biotoptiltak.

Vegvesenet:

Ingen innspill til selve behandlingen av vilkår.

STATKRAFTS KOMMENTARER:

Statkraft har i revisjonsdokumentet redegjort for vårt syn på de krav som fremkommer av kommunenes brev (2005) til NVE. Det er ikke fremkommet nye argumenter som vesentlig endrer Statkrafts oppfatning av kravene. Følgelig vil vi i stor grad henvise til eksisterende argumentasjon i revisjonsdokumentet. På generelt grunnlag er Statkraft positiv til innføring av standardvilkår. Krav som vil kunne behandles av sektormyndigheten med hjemmel i disse vil ikke omtales i dybden her. Eksempler på slike krav er miljøundersøkelser, biotoptiltak m.m.

Privatrettslige krav, dvs. krav knyttet til konkrete forhold mellom enkelte grunneiere og Statkraft er ikke relevant for behandlingen av vilkårsrevisjonen jfr. OEDs retningslinjer og Ot. Prp. nr. 50 (1992-92) s. 78 første spalte. Det samme gjelder for de fleste krav rundt økonomiske forhold.

Flere av høringspartene presenterer krav som er sammenfallende og av en slik karakter at vi finner det mest hensiktsmessig å kommentere de forskjellige kravene tematisk. I det følgende gir vi våre kommentarer på de respektive tema som tas opp i kravlistene fra høringsuttalelsene.

Vannforskriften

Det uttales i høringsuttalelsen fra Miljødirektoratet at arbeidet med å sette miljømål jfr. Vannforskriften skal konkluderes i vilkårsrevisjonsvedtaket. Dette er vi uenige i og kan ikke se hvor Miljødirektoratet finner grunnlag for dette. Det kommer klart frem av nasjonale føringer (redegjort for i brev fra NVE av 19. mars 2014 til bransjen) at vilkårsrevisjonen er å regne som et virkemiddel for å gjennomføre og pålegge regulanter tiltak som skal føre til måloppnåelse av et satt miljømål. Miljømål skal settes basert på realistiske tiltak til forbedring av økologisk og kjemisk miljø i vannforekomstene. Vilårsrevisjonen har virkeområde langt utover de økologiske og kjemiske parametere man jobber ut ifra i Vannforskriften og gir således ikke et korrekt grunnlag for fastsettelse av miljømål.

Terskler

Bygging av terskler som omtalt i krav fra kommunene med elveeierlaget og Statskog vil kunne behandles med hjemmel i standardvilkår eller behandles som et privatrettslig forhold mellom Statkraft og den enkelte grunneier.

Statkraft observerer at noen av kravene vedrørende terskler, vedlikehold av disse m.v. omfatter terskler hvor Statkraft ikke er eier eller driftsansvarlig. Statkraft kan ikke pålegges tiltak rettet mot terskler vi ikke eier. For øvrig vil vedlikehold og eventuelt pålegg om å bygge nye terskler ivaretas av Statkraft og NVEs miljøtilsyn.

VANNFØRING

Statkrafts generelle oppfatning rundt spørsmålet om minstevannføring er at kraftproduksjon, reguleringsevne, fleksibilitet og evne til effektiv og sikker magasindisponering må bevares. Det bør foreligge spesielle hensyn som tilsier at vannslipp er optimal løsning for å nå et mål, før det pålegges vilkår om vannslipp. Dette er også i tråd med nasjonale føringer fra myndighetene i forbindelse med arbeidet med forvaltningsplaner etter Vannforskriften.

Minstevannføring og spyleflom fra Fallfossen (Nedstrøms Stormyrbassenget)

Omhandler krav fra kommunene, Fylkesmannen og Miljødirektoratet. Det er viktig at eventuelle vannslipp har en nytteverdi som overstiger kostnadene og ulempene ved å slippe vannet. Det bør komme klart frem hva formålet med et minstevannføringslipp er. Et slipp av 1,5 m³/s på denne strekningen vil gi et tap på mellom 25 og 30 GWh. Statkrafts oppfatning er at et slipp av minstevannføring på strekningen Stormyrbassenget til Sjøfossen ikke bør pålegges fordi nytteverdien er begrenset. Den økologiske verdien av et så lite slipp vil være svært begrenset. For en økt økologisk verdi av vannslipp kreves så store vannmengder at vi vurderer det som urealistisk å oppnå. I vinterhalvåret vil mye av vannføringen kunne fryse til og man risikerer å lage større problemer med isgang på strekningen enn det man har i dag. For eksempel vil økte ismengder i vassdraget medføre større problemer med flom og oversvømmelser i de tilfellene man må slippe større mengder vann ved vinterflommer. Hvis alt vannet fryser bort i vinterhalvåret har vannslippet liten nytte. På sommeren vil et slipp komme i tillegg til resttilsig. Det er vår vurdering at man heller bør satse på å utrede terskler og biotiltak på enkelte steder for å redusere de ulempene man opplever i dag.

Det samme gjelder såkalte spyleflommer. Vi mener det ikke bør pålegges spyleflommer før man er sikre på effekten av disse. Det er stor usikkerhet knyttet til hvilke vannmengder som kreves for å oppnå utspylende effekt og dette må avgjøres før man tar noen avgjørelse. Terskler og bassenger i vassdraget påvirker effekten av disse og fungerer i praksis som sedimentasjonsbasseng. Vi viser ellers til vår argumentasjon i revisjonsdokumentet.

Minstevannføring nedstrøms Nedre Røssåga og omløpsventil.

Herunder omtales krav fra kommunene, fylkeskommunen, fylkesmannen og Miljødirektoratet. I tråd med prinsippene om kunnskapsbasert forvaltning er det Statkrafts oppfatning at vi kan utnytte

dagens kunnskap til å utarbeide manøvreringsreglement for Nye Nedre Røssåga og eventuelle nye vilkår for eksisterende regulering.

Omløpsventil:

OED og NVE har i 2015 bestemt at omløpskapasiteten i Nedre Røssåga skal være på 30m³/s.

Minstevannføring: Miljødirektoratet mener i sin høringsuttalelse at det ikke foreligger faglig grunnlag til å sette 30m³/s som nivå for minstevannføring og de krever utredning av nivå på minstevannføring og kapasitetsbehov for omløpsventil i Røssåga. (Kapasitet på omløpsventil er avgjort i senere tid, som referert over) Videre i konklusjonen står: «*Minste driftsvannføring i Røssåga og Leirelva må settes minst tilsvarende eksisterende selvpålagte minste driftsvannføring.*» Statkraft er usikre på hvilket faglig grunnlag Miljødirektoratet og fylkesmannen foreslår dette. Vi er ikke kjent med at det foreligger faglig dokumentasjon eller undersøkelser på temaet som indikerer 30 m³/s minstevannføring som nødvendig for laksens overlevelse på den nye strekningen nedstrøms Nye Nedre Røssåga. Det er uheldig at Miljødirektoratet som et sentralt forvaltningsorgan spekulerer på egne forslag til minstevannføring uten faglig begrunnelse. Dersom det foreligger særskilt kunnskap som tilsier at de kan komme med gode forslag basert på undersøkelser vi eller NVE ikke vet om bør dette opplyses. Statkraft anser det som svært uheldig at et fagdirektorat, helt sentralt i utformingen av pålegg for kraftbransjen, konkluderer på uklart faglig grunnlag i en høringsuttalelse.

Et krav om utredning bør ikke følges av et på forhånd gitt nivå. Statkraft mener for øvrig at nivå på minstevannføring i Nedre Røssåga er godt fundamentert i de undersøkelser som er utført i forbindelse med byggingen av Nye Nedre Røssåga kraftverk.

De tilpasninger man har gjort av nytt utløp i Nye Nedre Røssåga er gjort av hensyn til dagens vannføringsregime og det er lite trolig at en fordobling av minstevannføring vil gi særlig gevinst for fiskens overlevelse på strekningen. Som beskrevet vil Statkraft all den tid det er mulig, gitt driftsklare maskiner m.v. opprettholde en samlet vannføring på 30m³/s nedstrøms utløpet av Nedre Røssåga kraftstasjon.

Vi vil gjøre oppmerksom på at Miljødirektoratet med flere tar feil når de skriver at det er satt konsesjonsvilkår om 15 m³/s driftsvannføring i Røssåga. Det er satt som skjønnsforutsetning for Overskjønn 12.10-61. at det er "*vannføring på 15m³/s nedenfor nedre Røssåga kraftanlegg*". Denne vannføringen inkluderer alt vann, både driftsvann og resttilsig. Noe av forvirringen rundt minstevannføring og driftsvannføring kan være resultat av misforståelser rundt begrepene. Vi har foreslått et nivå på vannføring nedstrøms Nye Nedre Røssåga på 30 m³/s forutsatt driftsklare maskiner, med et minstevannføringskrav i bunnen på 15 m³/s.

Statkraft søker å finne gode løsninger for vår kraftverksdrift, både for brukerinteresser og for miljøet i og ved vassdraget. Det er allikevel vår rett og plikt og på best mulig måte forvalte vannet i vassdraget til kraftproduksjon i henhold til vår konsesjon. Minstevannføring er et tiltak som kan bedre forholdene i sterkt regulerte vassdrag, men må vurderes nøye opp mot tapet av produksjon og fleksibilitet. Vi mener vi i stor grad imøtekommer kommunene og øvrige interessenters krav om å legge til rette for bruk av vassdraget, både til fiskeproduksjon og rekreasjon. Utløp for Nye Nedre Røssåga er tilpasset for å takle nettopp dette vannføringsregimet og vi mener fisken ivaretas med de tiltak og den manøvreringspraksis vi foreslår i revisjonsdokumentet.

Vi vil også påpeke at minstevannføringen i Bjerka er 0,3m³/s og ikke 0,8m³/s. 0,8m³/s er Statkrafts nivå etter selvpålagt restriksjon. Vilkårene for reguleringen av Bjerkaelva forutsettes tatt opp i revisjon av vilkår for Bjerka-Plurareguleringen.

Ramping

Det fremstilles krav om en minste nedkjøringshastighet målt ved vannstandsending i cm/time. Avhengig av tidevann, resttilsig mv. vil vannstanden påvirkes svært ulikt i vassdraget fra time til time og dag til dag, og planlegging av slipp for best mulig utnyttelse av vannet blir tilnærmet umulig. Et krav om begrensninger i opp og nedkjøringshastighet må måles i m³/s slik at vi kan kontrollere vannslippet, både ved eventuell tapping eller ved kjøring av vann gjennom maskinene. Det nye utløpet som er konstruert i forbindelse med utbyggingen av Nedre Røssåga er konstruert for å tåle vannstansvariasjoner mye bedre enn før og vi mener det ikke er behov for ytterligere krav knyttet til vannføringsvariasjoner.

Magasinrestriksjoner

Herunder omtales krav fra kommunene, Fylkeskommunen, Fylkesmannen og Statskog.

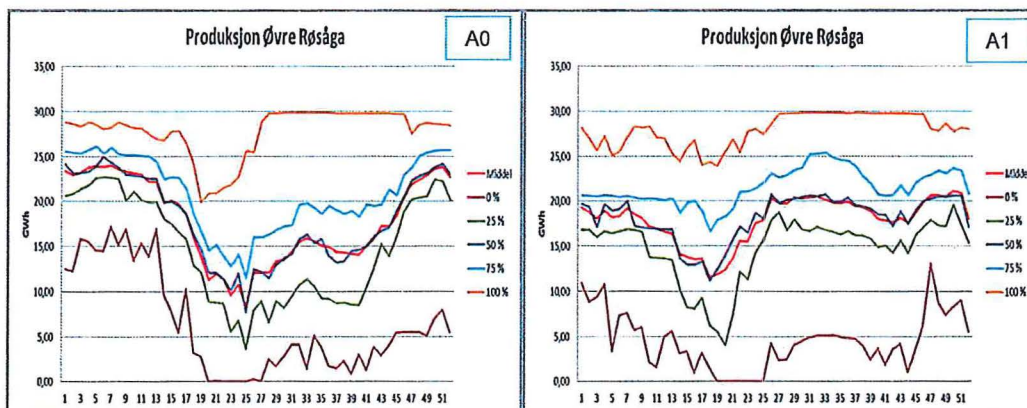
Dagens manøvreringspraksis er i stor grad sammenfallende med intensjonene i kravene rundt magasinrestriksjoner i Bleikvatn og Stormyrbassenget. Våre selvpålagte restriksjoner i disse magasinene som beskrevet i revisjonsdokumentet oppfyller etter vår mening intensjonene i kravet om stabil vannstand i Stormyrbassenget. Manøvreringspraksisen i Bleikvatn imøtekommer ønskene fra brukerne av magasinene og vi opplever at den fungerer godt i dag.

Som vi viser i Revisjonsdokumentet er magasinrestriksjoner særlig i Røssvatn utfordrende å oppfylle i kombinasjon med å sikre seg mot flom i vassdraget samtidig som vi må ha marginer til å sikre minstevannføring. Tap av mulighetene til å holde lave vannstander for å ta imot vår og høstflom kan gi store flomtap og potensielt også skadeflom. Høyere vannstander utover høsten vil øke faren for erosjon i strandsonen. Høyere vannstand på sommeren vil medføre høy vannstand på høsten. Dette medfører økt flomfare i vassdraget og øker faren for erosjon i strandsonen i Røssvatn. Både krav om minstevannføring og magasinrestriksjoner i andre magasiner påvirker muligheten til å regulere Røssvatn negativt. Hvis det blir restriksjoner på reguleringen av magasinene i kombinasjon med krav om minstevannføring legger det strenge bånd på utnyttelsen av alle magasiner i reguleringen. Vi er nødt til å ta høyde for mulige tørrår og for ikke å få brudd på reglement og restriksjoner må magasinene manøvreres innenfor svært begrensede rammer og med gode marginer for å være forberedt på uforutsette tilsigssituasjoner. Ytterligere restriksjoner vil gi suboptimal utnyttelse av vannressursen, og ikke minst redusert fleksibilitet og ugunstige tidspunkt for produksjon.

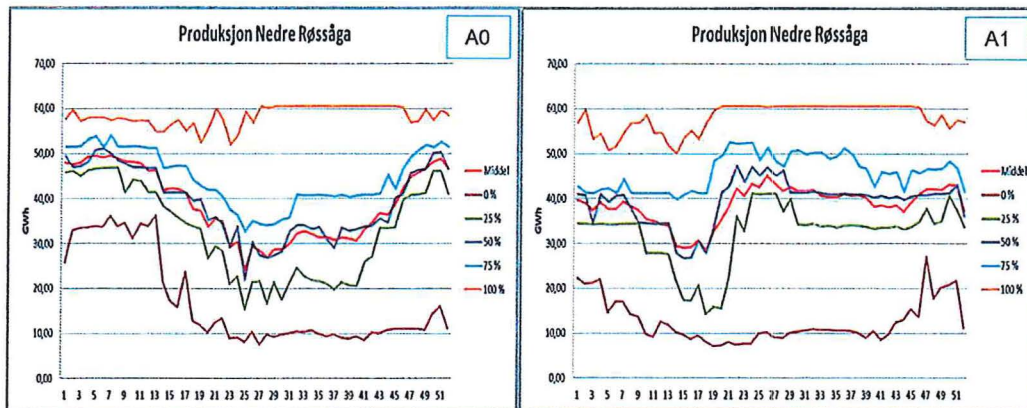
Vi ser også som vist i revisjonsdokumentet at i flere år vil naturlig tilsig ikke være nok til å nå kravet om å ligge 2.25m under HRV, dette gjelder også fortsatt ved 3.25m under HRV om enn noe sjeldnere. Dette betyr at vi eventuelt må være svært tilbakeholdne med vann i perioder og begrense produksjonen sterkt for å oppnå magasinfyllingskravet .

Våre beregninger viser at restriksjoner som foreslått vil føre til flytting av produksjon fra vinter til sommer. For å klare å møte magasinrestriksjoner ift. maksimal fylling for å forhindre flom må magasinet holdes lavere enn HRV, dersom man i tillegg skal holde en jevn vannstand om sommeren på min 3.25 under HRV vil man måtte produsere mye mer om sommeren. Dette vil bety at Røssågaverkene vil kunne få sterkt redusert mulighet til å produsere mye kraft når etterspørselen er stor om vinteren.

Produksjonskurver for Øvre og Nedre Røssåga. (A0 er dagens situasjon og A1 viser produksjon med foreslått magasinrestriksjon)

Med krav til sommervannstand i Røssvatn vil produksjon flyttes fra vinter til sommer både for Øvre og Nedre Røssåga. Dette kan medføre at Statkraft er mindre tilgjengelig for markedet ved energi og/eller effektunderskudd om vinteren.

De foreslåtte magasinrestriksjonene gir et moderat produksjonstap i Røssåga. Til sammen vil de gi et tap på rundt 5 GWh i året. Merk at alle beregningene har tatt høyde for ferdig utbygd Nye Nedre Røssåga og oppgraderinger i Øvre. Det er allikevel flyttingen av produksjonen fra perioden om vinteren med stort behov, til sommeren som gir størst utfordringer. Inntektene vil naturlig nok også gå ned og beregningene viser at dette scenariet vil gi et tap på 2,4 millioner Euro i året eller over 21 millioner norske kroner i året med dagens kurs og priser.

Statkraft mener prinsipielt at man bør være svært tilbakeholdne med magasinrestriksjoner av hensyn til fleksibiliteten i systemet. Flexibiliteten er viktig for muligheten til å produsere når etterspørselen er stor, men også for å sikre tilstrekkelig magasinkapasitet til å håndtere flommer som kan utvikle seg til skadeflommer i nedre deler av vassdraget. I et så stort magasin som Røssvatn bør det ikke pålegges restriksjoner som foreslått i kravdokument fra kommunen, eller i høringsuttalelsene. Det vil i så fall bety en sterk innskrenking i Statkrafts mulighet til å utnytte konsesjonen, ved at det i flere år ikke kan kjøres mot LRV fordi man må holde igjen vann til sommeren.

En del av investerings og driftsgrunnlaget for Nye Nedre Røssåga hviler på nettopp muligheten til aktivt å regulere magasinene. Det er svært utfordrende å nå en gitt vannstand innen en bestemt dato i Røssvatn, grunnet de store forskjellene fra år til år i tilsig, produksjon om vinteren og ikke minst tidsmessig fordeling av tilsig over sesongene. Beregninger viser, som vi presenterte i revisjonsdokumentet at i flere år vil det ikke være nok tilsig til å nå et absolutt krav om sommervannstand i Røssvatn.

Det er også et prinsipp i norske myndigheters behandling av EUs vanndirektiv, gjennom Vannforskriften og nasjonale føringer at vi skal hegne om og ta vare på den regulerbare krafta og ikke redusere verdien av de store reguleringene. Tap av fleksibilitet og magasinkapasitet vil øke behovet for utbygging andre steder, ikke alltid til lavere samfunnsøkonomisk kostnad eller på gunstigere økologiske og klimamessige vilkår.

Økonomiske forhold

Kommunene fremmer krav om næringsfond, fiskefond, og endring av konsesjonskraftpris. I OEDs retningslinjer for revisjon av konsesjonsvilkår anføres følgende:

Økonomiske krav omfattes normalt heller ikke av revisjon. Det må foreligge helt spesielle hensyn før det kan være aktuelt å pålegge næringsfond og andre økonomiske vilkår i revisjonssaker. Dette

gjelder også økonomisk kompensasjon for miljølemper. Ifølge Ot.prp. nr. 50 (1991-92) s. 114 er behovet for oppjustering av årlige konsesjonsavgifter o.a. ivaretatt av lov av 3. juni 1983 nr. 51, jf. også lov av 12. juni 1987 nr. 62.

Det er fortsatt Statkrafts oppfatning at det ikke foreligger særlige hensyn i Røssågareguleringen som tilsier at økonomiske krav bør etterkommes. Det gjelder i denne saken krav om næringsfond til kommunene på 50 millioner og fiskefond på 1 million årlig til kommunene.

Statkraft mener at utover de fiskefaglige pålegg man er underlagt gjennom dagens vilkår og hjemler er det ikke behov for ytterlige tiltak for å fremme fiskens vekst i reguleringsområdet i Røssvatn. Laksens levekår i Røssåga overvåkes og reguleres gjennom pålegg om undersøkelser, biotopiltak og tiltak fra Statkrafts side slik som tilpasninger av nytt utløp for å øke produktivt areal i Røssåga. Kravet om fiskefond fremstår dermed som et rent økonomisk kompensasjonskrav og bør etter vår oppfatning avvises.

Hva angår næringsfond har Statkraft ingen kommentarer utover at vår oppfatning er at kravet må avvises. Det er ikke fremkommet nye forhold som tilsier at kravet bør etterkommes. Det samme gjelder krav om endring av konsesjonskraftpris. Kravet er etter Statkrafts oppfatning ikke relevant for vilkårsrevisjonen.

Anleggsveier, båtutsett m.m.

Vedrørende krav om oppgradering og vedlikehold av anleggsveier mener Statkraft at det her er snakk om privatrettslige forhold mellom regulant, grunneier og hytteeiere og at kravene således ikke er relevante for videre diskusjon i revisjonssaken. Vi finner det likevel nyttig å kommentere noe rundt kravet, til orientering om våre synspunkt.

Statkraft stiller seg noe undrende til påstand om at oppgradering av Statkrafts anleggsveier til nytte for Statskogs virksomhet med bortfesting av hyttetomter kan være forenlig med revisjonens formål. Det ønskes høyere standard på våre veier tilpasset skog og jordbruk. Angående erstatning for bortfall av muligheten for fløtning fra terreng oppstrøms Tustervassdammen bemerket skjønnsretten følgende:

Fra skjønn avhjemlet 23. januar 1956:

«De arealer under Sor-Helgeland Skogforvaltning som i nåtiden ligger slik til at det er formålstjenlig å ta virket til fløtning i Røssåga, er særdeles beskjedne. Retten finner i det hele tatt ikke at det er legitimert noen økonomisk skade for Sor-~eIgeland Skogforvaltning som kommer i betraktning her, og den tilkjenner ingen erstatning på denne post. -Vanskeliggjort fløtning fra arealer nedenfor Tustervassdammen er tatt med under post 6 nedenfor.» (*Statkrafts utheving)*

Statkraft vil ikke akseptere konsesjonsvilkår om oppgradering og vedlikehold av våre anleggsveier utover den standard vi behøver til vår bruk av anleggsveiene. Statkraft vil allikevel kunne gå i dialog med Statskog om en løsning for å drive veivedlikehold for å møte hytteeiere, gårdbrukernes og Statskogs egne behov. Det forutsettes da at man kommer til enighet om finansieringsbidrag fra de enkelte brukergrupper tilpasset deres behov. Eventuelle løsninger kan være at Statskog, hytteeiere og Statkraft oppretter veilag som sammen utfører vedlikehold, eller at brukerne av veien bidrar til et veifond e.l.. Dette vil eventuelt måtte diskuteres nærmere.

Lekkasjer i Bleikvasselva. (krav fra Arbeidsgruppa i Hemnes)

Detaljene rundt håndtering av dette kravet håndteres med hjemmel i Standardvilkår. Eventuelle lekkasjer vil kunne reduseres som følge av byggingen av ny utløpstunnel fra Øvre Røssåga. Vi har tettet lekkasjen som lakk ned i vår U-Tunnel, øvrig lekkasje som skyldes de geologiske forhold og berggrunnen kan ikke kreves erstattet av Statkraft.

Erosjon

Det er vår mening at det i vilkårsrevisjonen ikke er behov for fastsettelse av mer spesifikke vilkår om håndtering av erosjon m.m.. Oppfølgingen av erosjonsproblemer håndteres i dag av NVEs miljøtilsyn. Vi vil avslutningsvis bemerke at det er stilt krav om retting og utbedring av erosjonsproblematikk i områder som ikke skyldes vår regulering. Dette gjelder områdene Fallmo og Ostun i Vefsna og Bjørkåselva i Hattfjelldal.

Øvrige krav

Merking av grunner og tilrettelegging for båtferdsel: Statkraft har forsøkt merking av grunner i Røssvatn. Erfaringene er at det er svært vanskelig å gjennomføre slik merking. Merkebøyene som er brukt er de samme som kystverket bruker på sjøen men isen ødelegger merkingen og kravet er vanskelig å gjennomføre i praksis. Generell tilrettelegging for bruk av båt i reguleringsområdet gjøres uavhengig av vilkårsrevisjonen.

Kartlegging av isforhold og vurdere fysisk sperring: Isen merkes der dette er nødvendig og eventuelle sperringer settes opp etter behov. Merking og sperring utføres i henhold til pålegg fra sektormyndigheten.

Isforhold i fjorden: Våre undersøkelser antyder at tilførselen av ferskvann ikke vil ha noen praktisk betydning for isforholdene i fjorden. Det er ikke grunnlag for å kreve nytt skjønn vedrørende isforholdene i fjorden.

Rydding av strandsone: Statkraft rydder problemområder og plasser der det er større oppstuvning. Gjenstående arealer er utilgjengelige og anses ikke som hensiktsmessige å rydde.

Tilrettelegging for allmennhetens bruk og varsling av større vannstandsendringer.

Dette er ikke relevant i forhold til vilkårsrevisjonen og kommenteres ikke ytterligere. Tilrettelegging for allmennhetens bruk er allerede kommentert i revisjonsdokumentet.

Myrøyer i Stormyrbassenget. Statkraft har allerede en praksis med å fjerne disse myrøylene. Eventuell ytterligere oppfølging vil kunne hjemles i standardvilkår.

Opprensning av Svartebukta. Svartebukta er i liten grad påvirket av reguleringen og vi ser ikke at vi kan pålegges tiltak mot begroing her. Videre oppfølging kan eventuelt gjøres med hjemmel i standardvilkår.

Begroing i Elsvasselva og Fisklauselva vil kunne følges opp med hjemmel i standardvilkår.

Forbygginger i Røssåga. De forbygginger og tilpasninger som gjøres i forbindelse med utbyggingen av Nye Nedre Røssåga behandles i NVEs behandling av detaljplan for anlegget. Ytterligere forbygging, utredning av behov m.v. håndteres av NVE uavhengig av revisjon av vilkår.

Videoovervåking i Røssåga for bestandskartlegging, kultivering og oppfølging av laksebestand. Krav knyttet til fiskeforvaltning behandles med hjemmel i standardvilkår

Skilting og informasjon. Håndteres i samarbeid med NVE og i henhold til eksisterende retningslinjer og pålegg.

Temperatur på driftsvann. Kravet omhandler temperatur på driftsvann i Bjerka kraftverk som blir behandlet i Bjerka- Plura revisjon.

Feilvandring til utløp nedre Røssåga. Vi er ikke kjent med at feilvandring til eksisterende utløp er noe stort problem. Dersom det viser seg at det er en relevant problemstilling etter idriftsettelse av Nye Nedre Røssåga, vil eventuelle tiltak kunne iverksettes i samarbeid med regulant og myndigheter og eventuelt ved pålegg med hjemmel i standardvilkår.

Reindrift: Fylkesmannen krever utredning av eventuelle ulemper og problemer reguleringen har påført reindriften. Blant annet foreslår de intervjuer av eldre reindriftsutøvere for å finne ut av dette. Det er ikke kjent at det har vært problemer knyttet til reindriften som direkte skyldes reguleringen utover de som allerede er erstattet og oppgjort ved skjønn. Dersom det ikke foreligger klare ulemper eller forhold som tydelig omfattes av revisjonens formål skal ikke regulanten pålegges utredninger for å undersøke effektene av reguleringen gjennom vilkårsrevisjonen. Kravet oppfattes fra vår side som lite relevant og vil ikke følges opp fra vår side.

Med vennlig hilsen
for Statkraft Energi AS

Per Are Hellebust
Regiondirektør